

Kjære dem

Kjære Bjørn,

innmestlyst at jeg skriver - sender
ditt en koblet oversettelse, men jeg har vært
så trekt etter oliventræet at jeg ikke har
klart å skrive det. Jeg skammer meg over å
være det slik, ~~men~~ her der også innmestlyst
men hvis du som skal ha det. Eventuelt
Påstas.

Kjære

Kjære

Opptegnelse uten underskrift. (Initialene SCH/M står ved slutten av opp-tegnelsene ~~og~~ som formodentlig er forfattet av den idt.)

Notetegnet etter erindringen fra samtalen mellom føreren og statsråd Quisling den 16. august 1940.

Tilstede var: 1) Føreren. 2) Statsråd Quisling. 3) Riksminister Ben-
mers. 4) Riksleder Bormann. 5) Riksantsleder Schjot.

Notet skriften er gjort etter samtalen og uten opp-tegnelser. Innholdet
gjør gjær meningen.

Føreren oppfordret statsråd Quisling til å foredra for ham.

Quisling gikk ut fra den si/tuasjon som han var kommet i etter 9.4.
1940. Han omtalte at han riktignok hadde vært forberedt på en slik
utvikling ~~men~~ at han var kommet i en vanskelig stilling fordi det
var lykkedes den gamle regjering å flykte. Da han etter den tyske
innmarsj hadde vært den eneste ikke flykte~~de~~ leder av et legalt par-
ti i Oslo, hadde han overtatt makten for å unngå verre ting. Han hadde
også gjort det ut fra det synspunkt at han med sin overtagelse av re-
gjeringen ville kunne opprettholde Norges selvstendighet som lettfer-
dig var satt på spill ved kongens og regjeringens handlemåte.

Til å begynne med hadde hans hensikt lykkedes. Motstandsviljen til
den mot Tyskland mobiliserte armee hadde vært uklar og en stor del av
de nasjonalt innstilte soldater gjennom Quisling^{regjeringens} ~~regjeringens~~ par-
ler var begynt å tvile på de liberale partiers og dermed på vestmakt-
nes sak. Alle parlamentariske partier fra marxistene til de konserv-
tive var pulverisert. Fagforeningene erklarte seg beredt til å for-
handle. Pressen svingte inn i den av Quisling ^{overborte} ~~befalte~~ regjering.

Denne sunne og tilsiktede utvikling var så blitt avbrutt på grunn av
tyske forholdsregler. Utan kunnskap til stillingen og forholdene i
Tyskland falt ^{som} ~~for~~ offer for den gamle partiklikke intrigante bestre-
ser.

Han, Quisling hadde advarte mot følgene av de tilsiktede forholdsreg-
lene. Allikev-1 ble han den 17.4.1940 avsatt og det ble innsett en
angivelig lovlig regjeringsrepresentasjon. Dermed ble ikke bare par-
tis stilling, men også tyskernes stilling i Norge dårligere. Det nye
innsette administrasjonsråds legalitet var en fiksjon, forutsetningen
for dets innkallelse var ikke oppfylt. Det kan påvises at det ikke

hvisk loyalt samarbeid med Tyskland, og fremfor alt har den usikre og stadig uklare stilling i Norge ikke forandret seg siden rikskommissar Terboven kom til Norge. Han hadde riktignok forhandlet med Quisling, men sto samtidig i aktiv forbindelse med det gamle statsens representanter og hadde til og med til hensikt å sammenkalte det gamle storting igjen, for å bekrefte en ny regjering med de gamle partipresidenter og la kongen avsettes. Men for å foreta en regjeringsskiftelse og avsette kongen men samtidig foreta nødvendige statsrettslige skritt trengte man overhodet ikke stortinget. Dessuten var dette ulovlig og dermed er alle avgjørelser truffet fra høsten 1949 og alle siden den tid videre trafte avgjørelser tvilsomme.

Den som kjenner det norske folk og dets mentalitet vet at det minst alt tåler inkonsekvens. Alle omstillinger i Norge er blitt gjennomført takket være to momenter. For det første delmed at man brukte fornuftsgrunner ⁱⁿ ²¹ mot den og for det andre, hvor disse ikke førte frem, at man med energisk ettertrykk gjennomførte det som måtte gjennomføres. Slik var det da Norge ble samlet politisk og slik var det såvel ved innføringen av kristendommen som av reformasjonen. Han, Quisling, foreslør derfor at man gikk direkte på saken, uten politiske krokveier. Politiske krokveier er uverdige, ikke bare for det norske folk, men også for Tyskland.

Herr rikskommissar Terbovens taktik er å understøtte nasjonalsamling under hånden. Han frykter at den vil kompromitteres ved tysk gjell. Hermed trekker han sammenligning med Ruhrbesetningen. Dette er galt. På foretrens spørsmål om, hva Quisling nå ville foreslå svarte han: innførelse av en norsk regjering med flertall fra Nasjonal Samling. Om det der hans - Quislings - lederskap eller ikke var i øyeblikket uten betydning. Oppløsning av stortinget og så et entydig, slagkraftig og beide for samarbeide med Tyskland.

Føreren tok så ordet og sa følgende:

Hele den norske aktionen var kortfristig forberedt. Etterat Quisling i desember hadde gjort oppmerksom på de truende farene, hadde han betraktet hele utviklingen i Norden med skarp oppmerksomhet. Etter Finnlands freden hadde det sett ut som om de allierte ikke hadde praktiske muligheter til utvidelse av krigen i Skandinavia. I slutten av mars fortettet på ny faremomentene seg, og i begynnelsen av april hadde så føreren besluttet seg til å gripe inn, da faren ellers var nærliggende at de allierte ville komme til Norge før tyskerne. Det måtte forhindre for enhver pris. Skulle man ha truffet englenderne i Norge, ville det også ha lyktes ham å få dem ut igjen, men med større innsats enn den som virkelig hadde vært nødvendig. Etter besetningen var det dessverre ikke lyktes å bevege den norske konge til å innta en likeså fornuftig holdning som den danske konge.

Det gamle system i Norge hadde valgt kamp og også fatt den.

De tyske politiske forandrerne hadde alltid villet det beste, men ikke kjent forholdene godt nok så at Brüner (Häbicht's navn ble ikke nevnt) var blitt bedradd av de norske juristene. "De har kanskje noen hva som foregikk i disse rommene." "Disse herrers karriere er for alltid forbi."

Han føreren, hadde uttrykkelig gitt anvisning til å sette Quisling inn i en angivelig legal regjering. Men plutselig hadde han måttet fastslå at det ikke var dannet noen regjering, men bare innsett en forvaltningskommissjon i de av tyske tropper besatte områder. Han, føreren, trengte ikke noe "administrasjonsråd". Hva han hadde villet var en norsk regjering.

Da det ikke kunne forandres på det som var skjedd ble så Terboven sendt til Norge. Quisling måtte ikke tro at Terboven ikke ville ham vel. Terboven hadde stadig sagt til ham, føreren, at Nasjonal Samling var den eneste bevegelse som kom i betraktning for samarbeide. Men Quisling måtte også forstå at det var vanskelig for herrene å sette seg inn i helt fremmede forhold. Naturligvis var det ikke mulig å sammenligne det bestorganiserte parti i verden, NSDAP, med de nasjonale bevegelser i utlandet. Man kunne ikke måle en bevegelse som Quislings med et sentralt medlemskarts eksistens og fullkommenhet. Han delte og Quislings mening om å drive en rett mot målet styrende politikk. I en av de neste dager ville han tilkalle Terboven og snakke med ham om dette. At en hjelp fra Tyskland til Nasjonal Samling ville kompromitere Nasjonal Samling var ikke tilfelle. En storgermansk bevegelse kunne aldri kompromiteres gjennom hjelp fra det stortyske rike.

For ham, føreren, gjaldt det å få ordnede forhold i Norden. Etter at han så lenge og stadig gjort forslag til englanderne om en europeisk ordning, så han seg nu, mot sin vilje, nødt til å føre krig med England. Han befant seg nå i den samme stilling som Martin Luther som heller ikke ville kjempe mot dem, men som ble påtvunget en slik kamp. I den nåværende kamp ville han tilintetgjøre det gamle England og altså skape en nyordning i Europa. Han interesserte hovedsakelig Nord- og Syd-Europa derimot ikke. Middelhavslandene hadde alltid vært germaner med folkeslud.

Han takket Quisling fordi han hadde gjort ham oppmerksom på en utvikling som lett kunne ha blitt skjebnesvanger for Tyskland i den krig. Hvor stor faren var hadde han først forstått da de alliertes hemmelige dokumenter ble funnet i Frankrike. Han visste at Quisling

hadde handlet for en stor tankes skyld. Et nytt, ungt Norge ville lære å forstå dette og for ham var et nytt Norge bare tentelig undersøkelse av Nasjonal Samling og uløselig forbundet med Quislinge person.

Quisling kunne forlate seg på ham.

Vidkun Quisling til Riksminister Lammers.

Oslo, den 10 mars. 1941

Grede herr riksmminister Lammers!

Da De i desember ifjor ga meg leilighet til å skildre Norges samlede situasjon kunne jeg henvise til at løsningen av det norske spørsmål angående en frivillig tilslutning til et germansk forbund var betinget av to avgjørende faktorer: for det første av et virkelig fortro- lighetsforhold mellom den tyske forvaltning og som fører for det par- tiet som gikk inn for denne retningen, Nasjonal Samling, for det andre ~~var~~ det betinget av det prinsfelle beredskap til inn- leaning av forfredsforhandlinger ført av Nasjonal Samling, i hvilke allerede overveielser av den ^{planlagte} ~~bestemte~~ fremtidige form ~~for~~ et storger- mansk rike ~~lagdes~~ til grunn. Det behøves ikke dertil en nøyaktig formulering eller en paragrafoppstilling av enkelte bestemmelser, men bare viljen til på denne grunnsatslinje å repektere ~~det~~ det norske folks egenart og historiske utvikling og fremme og garantere dets nasjonale frihet. Det ville for den videre utvikling være av avgjørende bety- ning.

Det forsøk på skommisær Terboven gjorde etter sin utnevnelse ~~med~~
vinne ^{gjennom} Stortinget å vinne de gamle partier for en gunstig lø-
ning med Tyskland mislykkedes fullstendig. Jeg hadde dengangen på
grunn av mine kunnskaper om norske forhold og norsk mentalitet særlig
mot denne fremgangsmåte. På grunn av foretas uttrykkelige avgjørelse
se ble så Nasjonal Samling erklært for det eneste anerkjente par-
ti og i september i fjor ble det dannet et overgangsregime hvis var-
het under forhandlingene ble fassatt til omtrent et halvt år (ca. 1
mars 1941). Dette ble fastlagt skriftlig. I denne mellomtiden sk-
le Nasjonals Samling ^{utføre} ~~utrolle~~ større virksomhet og tross krigens uun-

Page 1

4 min

118 • 9
2421
0321

skjulte
~~personer~~ der
 omkom i

~~tragen~~

~~former~~ ^{1st} as
like over for

Samling. Som sammenligning i større målestok kan bare brukes den mulighet at rikspresident von Hindenburg etter sin tillitserklæring den 30. januar vennskapelig skulle ha forhandlet med de marxistiske fagforeningene i Tyskland om oppretholdelsen av deres organisasjon. Den ovennevnte reise viste seg dessuten ^{at} ~~se~~ en stor fiasko for de hjemvendte fagforeningsfolkene unnslo seg ikke for å beskyldne det tyske folk for beargeri.

3) En kammeratssammenkomst mellom Nasjonal Samling og den tyske vernerakt og den tyske forvaltning som var fastsatt til 24.1. etter inngående forhandlinger med rikskommissaren ble etter dennes ønske forskjøvet til den 26.1. Terminen var på forhånd ordnet med den tyske vernerakt. Mens marinen mottok innbydelsen fikk jeg den 24. meddelelse fra generaloberst von Falkenhorst at terminen ikke passet. Dermed var den velforberedte festlighet som naturligvis som en løpeild brente seg ut over hele Norge strandet. Det var for meg særlig smertelig å erfare at generaloberst von Falkenhorst samme planlagte festaften fant tid til å spise ofrentlig på Grand Hotel i Oslo.

4) Av rasemessige og politiske grunner har jeg ~~er~~ gått inn for samarbeide mellom Tyskland og Norge idet jeg gikk ut fra høyaktelse fra begge folks side. Dette har også beveget meg til å fatte den beslutning som mine motstandere heftigst har bekjempet, nemlig å tilføre norske menn til SS-Standarte Nordland. Det samme standpunkt ble også understreket av SS-riksfører i Oslo. Hvordan kan dette forennes med ~~med~~ verneraktens anskuelse at norske piker er å betrakte som ~~for~~ vildt for tyske soldater som han, selv hvis han vil og hun venter barn av ham, ikke får gifte seg med hende hvilket kommer til uttrykk i en befaling fra generaloberst von Falkenhorst. Underholdningsplikten for slike barn utenfor ekteskap - parallell med de såkalte "Franske barna" under Ruhrbesetningen - skal bæres av den norske stat. For å andre siden blir norske menn holdt for verdige til å bli opptatt i den tyske vernerakt og kjempe under standarte "Nordlands" faner, og deres ~~søke~~ ikke får gifte seg.

Jeg kunne berette for Dem om en hel rekke begivenheter. Om brevene, skrevet av den tyske forvaltning i hvilke det er tale om en bevaringsfrist for Nasjonal Samling eller ^{hendes} henviser til plutselige anvisninger fra presseavdelingen i hvilke det fra dag til annen henvises til lederen for Nasjonal Samling skjønt uttrykker fører for Nasjonal Samling har vært brukt i Norge i 8 år og som, likesom SS-riksfører og befører hittil ikke har fort til noen parallell med føreren for NSL. Dertil forskjellige andre ting som ~~det var~~ neppe skulle være verd å snakke om. Men de har alle i en retning en symptomatisk innvirkning på befolkningen som garanterer at de tyske myndigheter i Norge

og dermed det stortydske rike ikke entydig står bak Nasjonal Samling, men benytter den som et middel for å komme til en helt annen løsning. Gjennom de tyske myndigheters fremgangsmåte har ianttykket i hele befolkningen forsterket seg vidt om at det stortydske rike ikke driver erlig spill med Nasjonal Samling og et jeg er den av Tyskland forrædt "Verræder" og lider det som slike fortjener.

På den andre siden vokser dermed utvilsomt de fiendtlige krefters motstand, fremmet av de stadig skarpere krigsvirkninger og gjennom den engelske propaganda. Det er dermed å forutse at det vil komme et øyeblikk da Nasjonal Samling - forutsatt den bibeholder taktikk hos de tyske myndigheter - vill komme til å bli stående fast. Dermed vil det måtte søkes etter andre løsninger, hvilket også synes å være målbevisst.

Jeg føler meg forpliktet til å advare mot dette likesom jeg også følte meg forpliktet til å til å advare mot rikskommisær Terbovens mislykkede eksperiment med stortinget. Angumenteringen om at Nasjonal Samling tris høyere finansielle understøttelser ikke har vært istand til å nå det i øyet fattede mål og at man - noe som det hviskes om i Oslo gater - må søke etter andre løsninger som i Böhmen og Mähren eller i Elsass-Lothringen i 1870 holder jeg for skjebnesvangre. Likeledes virker den kjennsegning at den tyske tungindustri og den tyske storkapital er iferd med å utbrede seg - ved tilbaketrekningen av nordmennene - meget forstemmende på befolkningen og forsterker dens motstand mot Tyskland.

Grede herr rikminister Lammers, jeg ville ikke ha skrevet disse linjene til den, især av hensyn til krigsanalingene som overskygger og hvis jeg ikke hadde den fæste visshet at at et feilslag med Nasjonal Samling i Norge ville bety det samme som et helt tart felttog i Øst-Europa. En svikt når det gjelder opprettelsen av et storgermansk forbund, en svingning, kanskje i etapper, mot en annen, rent skematisk maktpolitisk løsning ville for generasjoner få virkning i hele Europa Norden, ja, ville også øve virkning på Holland og andre land. For istedenfor en innovering beret frem av en frivillig, svejtelende del av befolkningen i et storgermansk forbund ville det reise seg et motvillig tælende og en giftig maktstruktur reise seg som ville føre døden i seg selv.

Nettopp denne politiske løsningen for Norge, men også for hele Norden og Tysklands fremtid er det som foranlediger meg til å vende meg til Dem med bønn om det ville være mulig for Dem å skaffe meg muligheten til en personlig fremstilling av stillingen hos foreren eller for forerens avgjørelse.

278
 Ifjor tillot jeg meg å foreslå den 30 januar for dannelsen av en
 selvstendig, den Nasjonal Samlings regjering som føreren grunnsette
 hadde billiget i et tidligere skriftlig. Den 1. mars var fastlagt
 siste termin. Da den 30 januar ikke passet, ber jeg om fastsettelse
 av en annen termin som vil passe føreren, eventuelt den 17. mai (17.
 Nasjonaldag) En denne termin ville da samtidig beslutningen om freden og Norges selvstendighetserklæring følge og likeledes at føreren
 prinsipielt givne samtykke til forvandling og ombenavnelse
 av rikskommissariatet.

Jeg ber Dem derfor om å utvirke tillatelse for meg hos føreren til
 allerede nå å bekjentgjøre at føreren prinsipielt er beredt til å
 slutte en særlig forfæd med Norge som en vennligsinnet nasjon.
 Årsdagen for besetningen av Norge, den 9. april, kunne da kanskje be-
 nyttes for en slik førererklæring.

En slik erklæring ville heller ikke bli uten virkning ellers i ver-
 den. Det ville bevise det stortyske rikets styrke at det selv i det
 øyeblikk hvor det befinner seg i sin hårdeste kamp med England kan
 tillate seg å treffe en særlig overenskomst med et folk som er bli-
 vildledet og bedradd av sin tidligere regjering. Den kan bare virke
 som urokkelig tysk seiersbevissthet. En forhaling av en slik løsn-
 inntil den endelige avgjørelse med England er falt ville jeg beklæ-
 ge for i så fall ville jo Norge under fredsforhandlingene befinne seg
 på den gale siden. Det er jo praktisk umulig at et Nasjonalsaml-
 sitter på Tysklands side mens Norge som rike sitter på engelsk side.
 Ved denne leilighet må jeg også få bemerke at jeg holder det for
 ulykkelig å benytte denne dag til en stor militærparade. Noe man
 nes å ha til hensikt. På det norske folk ville, som før sagt, en
 prinsipiell førererklæring ha en helt annen virkning. Også en dem-
 ystrasjon av tysk makt kan utvilsomt ha en utmerket virkning, men
 på denne dag. Hvis det den 9. april kom en prinsipiell førererklæ-
 og det fant sted en militærparade på førerens fødselsdag ville det
 etter mitt kjennskap til nordmennene vere en riktig fremgangsmåte.
 Med en parade den 9. april vinner Tyskland intet. Det bare taper
 det.

Jeg har stadig trodd på Tysklands seier og jeg ville regne det som
 særlig ære for meg og det norske folk hvis vi også kunne få bevise
 denne vår tro for den endelige seier med en for hele verden unies-
 ståelig holdning.

Tilslutt vil jeg gjerne kort ta stilling til tilfellet i Svøber.
 bedrøvelig som instillingen til endel av Svøvers befolkning er skul-
 man ikke henfaller til den overgrivelse å påstå at en vennlig holdning

ikke nytter overfor nordmennene. At tvertimot bare skarpe militære midler nytter overfor denne befolkningen. Hvis det nå skulle innføres et militærdiktatur ville Nasjonal Samlings forhold til folket bli meget vanskelig og dermed ville broen til Tyskland kunne i fare. Vi trenger ingen kjedere linje overfor det norske folk, men en klar linje for hvilken ^{som} jeg i begge folks interesser stadig har gått inn for, men dessverre forgjeves. Jeg kan garantere for at hvis føreren vill love det norske folk en snarlig og ærefull fred og garantere landets selvstendighet i et frivillig forbund med Tyskland så ville det innbringe en stor forandring til gunst for Tyskland.

Motta, ærede herr riksminister uttrykk for min store høyaktelse og personlige hengivenhet.